

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0413U005040

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 09-07-2013

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Марина Олександрівна

2. Kravchenko Marina Oleksandrivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 03.00.16

Назва наукової спеціальності: Екологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 19-06-2013

Спеціальність за освітою: 8.04010201

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: Україна, 61022, м. Харків, майдан Свободи,4

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 08.051.04

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, 72, м. Дніпро, Дніпропетровський р-н., Дніпропетровська обл., 49010, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: Україна, 61022, м. Харків, майдан Свободи,4

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 87.26.25

Тема дисертації:

1. Екологічна стійкість популяційних систем гібридогенного комплексу зелених жаб (*Pelophylax esculentus* complex).
2. Ecological sustainability of population systems in the water frogs of the *Pelophylax esculentus* hybridogenetic complex.

Реферат:

1. Об'єкт - популяційні системи гібридогенного комплексу зелених жаб (*Pelophylax esculentus* complex). Мета - визначити механізми екологічної стійкості та трансформацій популяційних систем гібридогенних комплексів видів на прикладі зелених жаб. Методи - польові, моделювання, порівняння. У дисертації надані оригінальні результати багаторічних досліджень складу популяційних систем гібридогенного комплексу зелених жаб (*Pelophylax esculentus* complex). Обґрунтовано, що геміклональні популяційні системи (ГПС) є особливим рівнем організації біосистем, що розташований між популяційним та біогеоценологічним рівнями. Розроблено концептуальну модель, що враховує основні фактори динаміки цих систем: диференціальне виживання і розмноження представників батьківських видів та їх різних гібридів, що залежать від впливу

компонентів біогеоценозу, міжвидову гібридизацію і геміклональне спадкування у гібридів. На підставі концептуальної моделі на базі MS Excel створена імітаційна модель трансформацій ГПС зелених жаб. На підставі результатів моделювання було встановлено, що різні динамічні типи ГПС відрізняються з точки зору їх екологічної стійкості - здатності зберігатися або змінюватися з часом. Описано чотири атракторних типи екологічної стійкості (стійка, циклічна, рухлива рівновага і загибель системи) і три перехідні типи (нестійка рівновага, спрямована зміна і байдужа рівновага). Сфера - моніторинг стану природних об'єктів, навчальний процес.

2. The objects are the population systems in the water frogs of the *Pelophylax esculentus* hybridogenetic complex. The aim is to define the mechanisms of ecological stability and transformations of the population systems of hybridogenetic complexes of kinds on the example of water frogs. The methods are the field, modelling, comparison. Original results of the long-term studies of population systems of water frogs hybridogenetic complex (*Pelophylax esculentus* complex) are provided. Present work justifies that hemiclinal population systems (HPS) represent a special level of biosystems, which bridges population and biogeocenotic levels. Further, we developed a conceptual model that takes the main factors of the HPS dynamics into account. This model considers differential survival and reproduction of the individuals belonging to the parental species and their various hybrids, which depend on the impact of components biogeocoenosis, as well as interspecific hybridization and hemiclinal inheritance in hybrids. Ultimately, on the basis of that conceptual model we developed an original simulation model (MS Excel) to trace transformations of the water frogs HPS. Based on the simulation results we found that different types of dynamic HPS differed in terms of their ecological sustainability - the ability to persist or change over time. Four attractor types of ecological stability (stable, cyclic, agile and loss of balance) and three types of transient (unstable equilibrium, directional change and indifferent equilibrium) were described. Application spheres are monitoring of natural objects, training courses.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шабанов Дмитро Андрійович
2. Shabanov Dmytro Andriyovych

Кваліфікація: к.б.н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цветкова Ніна Миколаївна

2. Цветкова Ніна Миколаївна

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Решетило Остап Степанович

2. Решетило Остап Степанович

Кваліфікація: к.б.н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Травлеєв Анатолій Павлович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Травлеєв Анатолій Павлович

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Т.А.